לעת הל"ו: לרעת הל"ו: יג ב מיי פ"ג מהלי סנהדרין הל"ג וע' בכ"מ ובל"מ סמג

עשין לו טוש"ע חו"מ סי ה

:סעי' ב

סער ב:
יד ג מיי פ"ט מהלי טומאת
זרעת הל"א [והלכה ב]:
בו ד מיי פ"צ מהלי סנהדרין
הל"ט סמג עשין לז טוש"ע

מו"מ סי"ו סעי" ב:

מו ה מיי פ"ג שם הל"ג סמג

שם מוש"ע שם סי ה

ב: יז ר מיי׳ פ״א מהל׳ טומאת אוכלין הל״א ופ״ג הל״ג: יח ז מיי׳ פ״ב מהל׳ מתנות

מניים הל"ח:

עניים הל"י:

תום' הרא"ש

ר"מ היא. תימה אמאי קאמר לאיתויי סומא ופליגא אסתם מתניתין דסנהדרין לימא לאיתויי אוהב ושונא דכשרין להעיד ואין כשרין לדון לר׳

יהודה כדאיתא בפ' זה בורר וי"ל דלא פסיקא ליה משום דלשאר אנשים כשרין לדון א"נ ע"כ מתניתין לא מיתוקמא

כרבנן דהא קתני כל הכשר לדון כשר להעיד והרי סומא בשתי עיניו דכשר לדון דלא מקשינן ריבים לנגעים וההוא סומא דהוה בשיבבותיה דרי

וחנן מסתמא סומא בשתי עיניו היה ופסול להעיד דאו

ראה כתיב ואפי במה שראה יאה כחיב ואפי במה שואה קודם שנסתמא פסול להעיד כדאמרינן ביש נוחלין היה יודע עדות קודם שנסתמ׳ ונסתמא פסול: כל שחייב

במעשר מטמא טומאת אוכליז.

במעשו מטנה טומהונאוכין. קשה מהא דאמרינן (ביש נוחלין) [בפ״ק דחולין] אינו חושש לשאור ולתבלין שבה

משום מעשר ומשום שביעית.

ובפ׳ העור והרוטב תנן הקיפה מצטרף לטמא טומאת אוכלין וקאמר בגמרא מאי קיפה תבלין אלמא תבילין אין לו טומאת אוכלין אלא על ידי

ירוף אע"ג דחייב במעשר

וי״ל דיש מיני תבלין שאינן רי״ל דיש מיני תבלין שאינן ראויין אלא לטעמא והני לית להו טומאה ולא מיחייבי במעשר. ויש מיני תבלין

שראויין בפני עצמן וגם עביד

לטעמא כגון שומים ובצלים ואותם יש להם [טומאה] וגם

ואותם יש יוום (טומאה) וגם חייבין במעשר. א״נ הך דקיפה שאני שכבר נתן טעם בקדירה

כדאמרינן גבי שבת משנתן טעם בקדירה אינו מטמא

טומאת אוכליז א"ג משום טומאוז אוכלין א"נ משום מעשר דקאמר (ביש נוחלין) [בחולין] לא קאי אתבלין אלא אשאור אבל שביעית קאי אף אתבלין דהא במאכל

קא הן אוברין דוא במאכי בהמה נמי נהגא שביעית: ספיחי סטיס. פרש״י דוקא נקט ספיחין אבל תחלתן ראוי לאכילה ועי"לדספיחין ראויין

נידולו מן הארץ למעוטי כמהין

גרותו מן הארץ למעוטיכמהין ופטריות. בפ' כיצד מברכין ובפרק הנודר מן הירק פריך והתנן אם אמר גידולי קרקע עלי אסור בכמהין ופטריות. ומשני מירבא רבו מארעא מינק

. לא ינקי מארעא. והא דבר

ינץ מארש. ווא דבו שאין גידולו מן הארץ קתני תני על דבר שאינו יונק מן הארץ. ובשמעתין נמי צריך למיתני יונק מן הארץ למעוטי למיתני יונק מן הארץ למעוטי

כמהין ופטריות: למעומי תאנה. פרש"י טעמא דתאנה

ואומה פושר טכנוא דואומה וירק פטורין מן הפאה וחייבין במעשר משום דבספרי מיחייב מן התורה כל מילי, בפאה בר

. מתאנה וירק ובשביל הני תרתי

לא רצו חכמים לגזור אבל

במעשר לא מיחייב אלא ובדגז

ס בל הבשר לדון בשר להעיד. וא"ת והרי אשה דכשרה לדון כדכתיב יב א מיי פ"ע מהלי טומאם

בדיינין כדדרשינן בהמגרש (גיטין פח:) לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים

ואשה פסולה להעיד כדאמר בפרק

שבועת העדות (שבועות דף ל.) וי"ל

דה"ק כל איש הכשר לדון כשר להעיד

אי נמי נהי דבנידונין הוי אשה בכלל

מ"מ בדיינים אין אשה בכלל ודבורה

היתה דנה ע"פ הדיבור אי נמי לא

היתה דנה אלא מלמדת להם הדינים

ובירושלמי פוסל אשה לדון 0 אית

מוישארו שני אנשים במחנה י:

ולדבי מאיר היא. ול״ת למלי

מתניתין אסתמא דסנהדרין (דף לב.)

לימא לאתויי אוהב ושונא דכשרין

להעיד ופסולין לדון כדאמר בפרק

זה בורר (שם כו:) לרבנן דרבי

יהודה וי"ל דלא פסיקא ליה שהרי

לכל העולם כשרין א"נ מתניתין ע"כ

לא מיתוקמא כרבנן דהא קתני כל

הכשר לדון כשר להעיד והרי סומא

בשתי עיניו לרבנן דכשר לדון דהא

לא מקשינן ריבים לנגעים ואילו להעיד פסול מאו ראה ואפילו במה

שראה קודם שנסתמא פסול להעיד

כדאמר ביש נוחלין (ב"ב קכח.) היה

יודע לו עדות קודם שנסתמח

ונסתמא פסול וא"ת בפרק חזקת

הבתים (שם דף מג.) דפריך וליסלקו

בי תרי מינייהו ולידיינו הא בפ' יש

נוחלין שהבאתי פוסל תחלתו בפסול

וסופו בכשרות וכי תימא לדון כשר

טפי והתנן כל הכשר לדון כשר

להעיד וי"ל דמתניתין מיירי בלהבא כל הכשר לדון להבא כשר להעיד

מה שיראה מכאן ולהבאי:

בל שחייב במעשר מטמא מומאת

בפ"ק דחולין (דף ו.) אינו חושש

לשאור ותבלין שבה לא משום מעשר

אובדין. וא״ת הא אמרינן

קאמר לאתויי סומא ופליג

דילפי מועמדו שני אנשים (ג) שני ש [מיי פ"ב מהל ממטח עניים

מעל פי שנים עדים ואית דילפי ב י מיי פ"ג מהלי מחנות

בדבורה והיא שופטה את ישראל בעת ההיא ובשלהי פ"ק

דב"ק (דף טו.) דרשינן אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה לאיש

מה ענין ריבים אצל נגעים ימקיש ריבים

לנגעים מה נגעים "ביום דכתיב יוביום הראות

בו יאף ריבים ביום ומה נגעים שלא בסומא

דכתיב ילכל מראה עיני הכהן אף ריבים שלא

בסומא ומקיש נגעים לריבים מה ריבים שלא

בקרובים אף נגעים שלא בקרובים אי מה

ריבים בשלשה אף נגעים בשלשה ודין הוא

ממונו בשלשה גופו לא כ"ש ת"ל יוהובא אל

אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים הא

למדת ישאפילו כהן אחד רואה את הנגעים

יחנן בשבבותיה דרבי יוחנן

דהוה מקדיין דינא יולא קאמר ליה ולא מידי

היכי עביד הכי יוהאמר רבי יוחנן הלכה

כסתם משנה ותנן כל הכשר לדון כשר להעיד ויש כשר להעיד ואין כשר לדון ואמרינן לאתויי מאי ואמר רבי יוחנן לאתויי

סומא באחת מעיניו רבי יוחנן סתמא אחרינא

אשכח דתנן יהדיני ממונות דנין ביום וגומרין

בלילה ומאי אולמיה דהאי סתמא מהאי

סתמא איבעית אימא סתמא דרבים עדיף

ואיבעית אימא משום דקתני לה גבי הלכתא

דריני: בותני כל שחייב במעשרות מממא

ל) סנהדרין לד:, ב) [יבמות
 קד.], ג) [סנהדרין שס], ד) [5"ל
 דלין דינל], ב) [שבת מו. וש"נ],
 נ] [סנהדרין לב.], ג) פלה פ"ל

מ"ד שבת סח. פסחים נו:, ה) מעשרות פ"א מ"א, ע) פאה

ח) מעשרות פ"ח מ"ח, ש) פחה פ"ג מ"ד [חולין קלו.], י) [סנהדרין 1:], כ) [שיין לעיל דף מט:], () ג'י מהר"מ אית דילפי ועמדו שני האנשים מעל פי שנים עדים ואית דילפי שנים

מוישארו שני אנשים במחנה מה

להלן אנשים ולא נשים אף כאן אנשים ולא נשים כל"ל ועיין אנשים ולא נשים כל"ל ועיין באשר"י ר"פ שבועת העדות וע׳

בתוס' ביבמות פ' החולך מה:

ד"ה מי לא טבלה וע' רש"א, לי) (וע' היטב תוס' יבמות מה: ד"ה מי לא טבלה ותוס' ב"ק טו. ד"ה אשר ותוס' שבועות כט: ד"ה שבועות ותוס' גיטין פח:

ד"ה פניעות וחוקי גיטן פה: ד"ה ואא, ט ן וער היטב חופי ב"ב מג. ד"ה ואיסלקון, שהפלפלין וחוס' יומא פא: ד"ה ד"ה ראשונים, עט ן נ"ל מניאא, שה ל"ב לו, א) וכא. ובפקחים ש) נ"ל כלן, א) וכא. ובפקחים מה: נימא חשובה " מ"ה

דטהכותו, ה) ול"ל שסו.

מסורת הש"ם

רבי מאיר היא. דפסיל סומא באחת מעיניו לדון: שלא בסומין. אפילו סומא באחת מעיניו: דכחיב לכל מראה עיני הכהן. עד דאיכא כולו מראה: ומה ריבים שלא בקרובים. דנפקא לוף מלא יומתו אבות על בנים (דברים כד) אף נגעים אין כהן רואה נגע קרובו: לכל עונשין שבתורה וכי היכי דהאי קרא מיירי בנדונין מיירי נמי וגומרין בלילה. חלמח לח מקשינן ריבים לנגעים דכתיב וביום הראות רבי מאיר היא לדתניא היה רבי מאיר אומר מה ת"ל יעל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע וכי

בו בשר וכי היכי דלענין לילה לא לה גבי הלכתא דדיני. בסנהדריו גבי נדה אלא אגב גררא דנקט כיוצא בו: מתבר' כל שחייב במעשרות מטמא טומאם אוכלין. דאין לך חייב במעשר אלא אוכל: גבו' בפאה כתיב (ויקרא יט) ובקולרכם את קליר וגו' דומיא דקליר דמכניסו לקיום ואיכא כל הני: מכניסו לקיום. שאדם סטים. קרו"ג: קולה. גויטר"א. ולא ידענא אמאי נקט ספיחים וכמדומה לי שהראשונים ראויים לאכילה: מדרבנן דמדאורייתא לא מיחייב אלא דגן ותירוש וילהר: שומים וכללים. מכניסן לקיום לפיכך חייבים בפאה: דירק הזרוע בין שורה לשורה מפסיק

מומאת אוכלין ויש שמממא מומאת אוכליו ואינו חייב במעשרות: גב" לאתויי מאי להו: עולשין. עשב ושמו קרישפל"ח: לאתויי יבשר ודגים וביצים: כותני' כל . לריכות

שחייב בפאה חייב במעשרות ויש שחייב במעשרות ואינו חייב בפאה: גמ' לאתויי מאי לאתויי תאנה וירק שאינו חייב בפאה דתנן ״כלל אמרו בפאה יכל שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ ולקימתו כאחד ומכניםו לקיום חייב בפאה אוכל למעומי ספיחי סמים וקוצה ונשמר למעומי הפקר וגידולו מן הארץ למעומי כמהים ופטריות ולקימתו כאחד למעומי תאנה ומכניסו

לקיום למעומי ירק ואילו גבי מעשר יתנן יכל שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ חייב במעשרות ואילו לקימתו כאחד ומכניםו לקיום לא קתני שבין הירק שמים ובצלין חייבין פדתנן שמלבנות בצלים שבין הירק שומים ובצלין חייבין ר' יוםי אומר פאה מכל אחת ואחת וחכ"א מאחת על הכל אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עולשין שורען מתחילה לבהמה ונמלך עליהן לאדם צריכות

ולא משום שביעית משמע דמעשר נוהג בתבלין וא"כ מטמא טומאת אוכלין ובפרק העור והרוטב (שם דף קח:) תגן והקיפה מלטרפין לטומאת אוכלין ומפרש בגמרא (שם דף קכ.) מאי קיפה חבלין אלמא אין להם טומאת אוכלין אלא ע"י צירוף וי"ל דאיכא ב' מיני תבלין דהנהו דאין ראויין אלא לטעמא לא מטמו טומאת אוכלין ואין חייבין במעשר אבל תבלין דראויין נמי בפני עלמן ועבידן נמי לטעמא כגון שומים ובללים חייבין במעשר ומטמאים טומאת אוכלין אי נמי ההיא דפ"ק דחולין (דף ו.) ללדדין קחני ולא קאי מעשר אתבלין אלא אשאור גרידא ושביעית קאי אף אתבלין דאף במאכל בהמה נהגא כדחנן לחופן (אף ה) פנדרץ קתני זכו קהי ונעשל מנובנין מנו טשמור גרידו זעפישיו קהי או מנובנין זמן המוכני ביאנה באמן במסי במסי שביעית עוד הקשה הרב ר"ש מטוי"ל דלקמן (דף נה:) אמרינן דנמנו וגמרו דאין פלפלין מטמאין טומאת אוכלין ובפ׳ בכל מערבין (עירובין כח:) אמר זרע הגרגיר למאי חזי וקאמר שכן ראשונים שלא היה להם פלפלין היו שוחקין אותו ומטבילין בו את הצלי וכ"ש דפלפלין מתעשרין מהאי טעמא וי"ל דורע גרגיר כי שוחקין אותו להטביל בו חזי אף בעינו אלא דאין רגילות לשוחקן כדי לאוכלן בלא טיבול לפי שע"י טיבול שי אבל פלפלין לאת ששחקו לא חזו בעינייהו אל ע"י טיבולם: משרה פרי בקונטרם דדוקא

נקט ספיחים אבל תחלתן ראויין לאכילה אי נמי ספיחים ראויין יותר וס"ד דחייב בפאה קמ"ל: ונס של של של הארץ למעומי במהין ופמריות. בפרק כילד מברכין (ברכות דף מ:) פריך והא שתנן אם אמר כל גידולי קרקע עלי קונס אפור בכמהים ופטריות ומשני מירבא רבו מארעא מינק לא ינקי מארעו והא כל דבר שאין גידולו מן הארץ קתקע עלי קונם אוכל שלי שוכל מו במחים ופטריות ומשני מירבא רבו מארעא מינק לא ינקי מארעו והא כל דבר שאין גידולו מן הארץ א״כ נמי בשמעתין לריך למיתני יונק מן הארץ: למעובר השנה. תימה מאי שנא דתאנה וירק חייבין במעשר ופטורים מן הפאה דמן התורה אין נוהג פאה ומעשר אלא בדגן תירוש וילהר בלבד ומאי שנא דחייבו חכמים טפי במעשר מבפאה במעשר מבעשר במעשר מבפאה במעשר מבפאה במעשר מבעשר מבעשר במעשר מבעשר מב ואומר ר"ח משום דתאנה אין לקיטתה כאחד הלכך לא גזרו חכמים פאה בה שלא ילפו עניים מתי יגמור בעל הבית לקיטתו ויפסידו

יותר במקום אחר ממה שירויחו בפאה זאת וירק נמי אין הפאה חשובה ואינה שוה כ"א מעט ואם ימתינו אחריה עד הערב יפסידו יותר: ישורטן בתחהה הבהבה. משמע דסתמא לאדם קיימי או לתרוייהו ואפ"ה כי זרען לבהמה פקע שם אוכל מינייהו יותר: אף על גב דאמר (כריסות דף⁶⁾) כל המיוחד לאוכל אדם טמא עד שיפסל מלאכול לכלב דכיון שזרען לבהמה אין עליה שם אוכל ולא היה P שני גידולים מעולם לאדם והא דאמר בהעור והרוטב (חולין קכח.) עולשין שלקטן והדיחם לבהמה ונמלך עליהן לאדם צריכות הכשר שני קשה כיון דסתמן לאדם משום דהדיחן לבהמה לא פקעי מינייהו שם אוכל (C) שיפסל מלאכול לכלב ואמאי לא הוכשרו וי"ל דמיירי שהיו מתחילה מיוחדים לבהמה אי נמי שמא אין הכשר מועיל אף באוכל אדם אי הוי הכשר לצורך בהמה:

מעשר לא מיחייב אלא [בדגן תירוש ויצהר] וגדור על כל שאר דברים. וקשה לר"ת דהכי נמי דריש בסיפרי מקרא חיוב מעשר בכל מילי אניגי ברצרים. וקשה לר"ת דהכי נמי דריש בסיפרי מקרא חיוב מעשר בכל מילי אניגי במשטא דמעשר פירות מדרבנן. אלא הנך דרשות אסמכתא בעלמא נינהו גבי מעשר [וגם] גבי מאה דמשה מל לא מצינו אלא לו בכרם זית רכל הקך דתך במסי ביצה אין עולין באילן משום שבות כו' וכן דריש בסיפרי משבתון שבות אלא כל הגך דרשות דסיפרי אסמכתות בעלמא נינהו ותו במדרבנן נמי נכו') כ! אילנות אין חייבין בפאה אלא ה' מיני אילנות דחשיב במסי מאה האוג והחרובין כרי. והא דקאמר למעוטית תאנה לאו דוקא אלא כל תאנה דדמי ליה. ואומר ר"ת דהיינו טעמא דלא תקינו פאה בדבר שאין לקיטתו כאחד משום הפסד עניים שהיו מצפין בכל יום מחי יגמור לקיטתו ומתכטלין ובירק נמי דאין מכנים לקיום יש דרוח מועט לבהמה פקע שם אוכל מינייהו ואע"ג דאמרינן כל שורחן לאוכל אדם טמאין עד שיפסל מלאכול לכלב כיון דהני גידולין לא היו מעולם לאדם דהא זרען לבהמה ליכא עלייהו שם אוכל:

א) נכאה דל"ל אלא בתבואה ובכרם וזמים וכן כל הנך דמנן וכו'. ב) ל"ל בכל האילנות אין חייבין וכו'.

מקיש לענין סומא נמי לא מקיש: ססמא דרבים עדיף. ההיא דלעיל אוקמינן כר"מ דיחיד הוא: **דקתני** דקא מיירי כולי מסכתא בדינין הילכך עיקר היא אבל הך לא תנן לה הכא יכול לאולרו: למעוטי ספיחי סטים וקולה. דאין אוכל אלא מין לבע: **תאנה.** אינה (כ) מבשלה כאחד: ואילו לקיטתו כאחד. דממעט תאנה ומכניסו לקיום דממעט ירק: לא קחני. אלמא תאנה וירק חייבין במעשר מלבנות. שורות: מכל אחד ואחד.

תורה אור השלם

 וְנגְשׁוּ הַכֹּהַנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי בְם בָּחַר יְיֵ אֱלֹהֶיֹף לְשְׁרְתוּ וּלְבָרַף בְּשָׁם יְיִ וְעל פִּיהָם יִהְיָה בְּל רִיב וְכְל נְגַע: דברים כא ה

דברים כא ה 1. וְבְּיוֹם הַּרְאוֹת בּוֹ בְּשֶׁר חַיּ יִטְמָּמִא: ויקּרא יג יי זי וְאָם בְּרוֹת תְּבְּרוֹת הַצְרְעַת בְּעוֹר וְהַבָּעת אַת בְּל עור הַבָּגע מֵראשוֹ וְעַד רְגְלִיוּ לָכַל מֵראַה עֵינֵי הַכַּהַן:

4. אָדָם כִּי יִהְיֶּה בְעוֹר בְּשְׁרוֹ שְׁאֵת אוֹ סַפְּחַת אוֹ בָהֶרְת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׁרוֹ לְנָגִע צְּרְעַת והוּבָא אֶל אַהַרן הַכּהַן אוֹ אֶל אַחַד מִבְּנָיו הַכּהַנִים:

הגהות הב"ח

(h) גמ' ואם היו כהס: (c) רש"י ד"ה מלוה לינה מתבשלת כלחד: (ג) תום' ד"ה כל הכשר וכו' מועמדו שני לושים שני שני מעל פי: לושים שני שני מעל פי: (ד) ד"ה שזרען וכו' ואע"ג דאמרינן כל וכו': (ה) בא"ר אוכל עד שיפסלו מלאכול:

גליון הש"ם

גמ' דתנן מלבנות בצלים. הא דלא מייתי ממתני שלפני זה המחליק בצלים עיין בר"ש שם:

לעזי רש"י

קרו"ג. כרכום. גויטר"א [גישד"א]. איסטיס, פַסטֶל (צמח, שמשורשו מפיקים צבע). קרישפיל"א. עולש.

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רצי הוא סידר המשנה וכשראה דברי מכם וישרו בעיניו שנאן סתם ולא חוכיר שם אומרו עליהן, כדי שלא יהו שנויה מפי יחיד יחיד שנה יה שנויה מפי יחיד מקין כחילון כחילון כחילון כחילון כחילון ביצה ב... לאתויי סומא באחת מעינינו. ור"מ היא דמקים ריבים לנגעים מומדרין לד.). סתמא אחרינא מחודרין לד.). סתמא אחרינא אשכח. דמכשר סומין (שם). דנין ביום. משל ומתן של דין (שם לב.). וגומרין בלילה. לס ללו (שם) דומיל דקומיל (שם לד:). סתמא דרבים עדיף. לההיא ר"מ היא, וכיון לבדוכתא

גמורה היום ואחרת יוצאה בצידה כל ימוח הקין (פטחיט שטה, למעוטי ירק. כגון לפת וקפלוטות (שבח שה), ואילוי לקיטתו כאחד

אמר היום ואחרת יוצאה בצידה כל ימוח הקין (פטחיט שטה, למעוטי ירק. כגון לפת וקפלוטות (שבח שה), ואילוי לקיטתו כאחד

ומבניסו לקיום לא קתני. דכי חקון רבנן אדידהו, לא פלוג בפירות האילן ובירק בין מין למין (שט מלבנית שומי) מורין קידו. פאה מכל אחת ואחרת. מן המלבנות, שהיק שבין מלבן למלבן הפסק לפאה דידה, דירק אינו בכלל פאה חוץ מן השומים והבצלים, כדמען כל שהוא אוכל ונשמר ומכניסו לקיום, ואמריע מכניסו לקיום פרט לירק, ומיהו שומין ועצלים מכניסן לקיום (חודין קידו).

מחשבת